

Obsah

Úvod.....	11
TEORETICKÁ ČÁST.....	13
1 Mentální retardace.....	15
1.1 Historie pojmu mentální retardace.....	15
1.2 Definice mentální retardace.....	17
1.3 Četnost mentální retardace.....	24
1.4 Etiologie mentální retardace.....	24
1.5 Diferenciální diagnostika.....	28
1.6 Specifika osobnosti člověka s mentální retardací.....	29
1.7 Sebeurčení osob s mentální retardací.....	33
2 Člověk s mentální retardací v období dospívání a mladé dospělosti.....	41
2.1 Časové vymezení jednotlivých etap.....	41
2.2 Pubescence - základní charakteristika.....	42
2.3 Pubescence u jedinců s mentální retardací.....	43
2.4 Adolescence - základní charakteristika.....	49
2.5 Adolescence u jedinců s mentální retardací.....	52
2.6 Mladá dospělost - základní charakteristika.....	56
2.7 Mladá dospělost u jedinců s mentální retardací.....	58
3 Dospívající s mentální retardací v rodině a sociálních službách.....	63
3.1 Rodina, stručná definice a její funkce.....	63
3.2 Dospívající s mentální retardací v rodině.....	65
3.3 Dospívající s mentální retardací v sociálních službách.....	69
3.3.1 Osobní asistence.....	71
3.3.2 Podporované zaměstnávání.....	72
3.3.3 Chráněné zaměstnávání.....	72
3.3.4 Podpora samostatného bydlení.....	73
3.3.5 Ústavy sociální péče.....	74
3.3.6 Centra denních služeb.....	74
3.3.7 Skupiny sebeobhájců.....	75
3.3.8 Občanská advokacie.....	75

VÝZKUMNÁ ČÁST	77
4 Formulace problémů	79
4.1 Problémy při výzkumu osob s mentální retardací	80
4.2 Východiska výzkumu osob s mentální retardací.....	82
5 Cíl výzkumu a výzkumné otázky	85
6 Design výzkumu	87
6.1 Typ výzkumu	87
6.2 Metody získávání dat.....	88
6.3 Bližší popis metod SDS a FAST	91
6.3.1 Škála sebeurčení – SDS.....	91
6.3.2 Test rodinného systému – FAST.....	93
6.4 Metody zpracování a analýzy dat.....	94
7 Výzkumný soubor	99
7.1 Výběr výzkumného souboru.....	99
7.2 Popis výzkumného souboru.....	103
7.3 Životní příběhy k představení účastníků rozhovoru	108
7.3.1 Účastník výzkumu 1.....	109
7.3.2 Účastník výzkumu 2.....	109
7.3.3 Účastnice výzkumu 3.....	110
7.3.4 Účastnice výzkumu 4.....	111
7.3.5 Účastník výzkumu 5.....	111
7.3.6 Účastnice výzkumu 6.....	112
7.3.7 Účastník výzkumu 7.....	112
7.3.8 Účastnice výzkumu 8.....	113
7.3.9 Účastník výzkumu 9.....	114
7.3.10 Účastník výzkumu 10.....	114
8 Výsledky analýzy získaných údajů	117
8.1 Náročně zvladatelné chování, prožívání dospívání – I já se měním!.....	117
8.2 Vyrovnávání se s postižením – Proč na mě tak divně koukáte? ..	120
8.3 Problémy osob s mentální retardací v období dospívání	131

8.3.1	Trávení volného času – S kým a jak mám vyplnit svůj čas?	131
8.3.2	Dovednosti pro život – V čem potřebuji podporu?	137
8.3.3	Nácvik dovedností pro život – Jak mě můžete podpořit v učení?	148
8.3.4	Sexualita v období dospívání a dospělosti – Chci také s někým chodit!	149
8.4	Pojetí dospělosti – Co dělá dospělého dospělým?	161
8.5	Situace v rodině z pohledu dospívajících s mentální retardací ...	163
8.6	Sebeurčení účastníků rozhovoru	171
9	Zodpovězení výzkumných otázek	175
9.1	Jak osoby s mentální retardací prožívají své dospívání?	175
9.2	Jak se osoby s mentální retardací vyrovnávají se svým postižením?	176
9.3	S jakými problémy se dospívající s mentální retardací nejčastěji setkávají?	178
9.4	V jakých oblastech svého života potřebují dospívající s mentální retardací podporu a jakou podporu si přejí?	180
9.5	Jak osoby s mentální retardací definují pojem a rozumí pojmu „dospělost“?	184
9.6	Jak vnímají osoby s mentální retardací situaci své rodině v období dospívání?	185
10	Diskuse	189
10.1	Diskuse o metodě	189
10.2	Diskuse o výsledcích výzkumu	192
10.3	Podněty pro praxi	196
11	Závěry výzkumu	199
12	Souhrn	203
	Literatura	215
	Seznam zkratk	223

Přílohy	225
1. Škála měření míry podpory - Experimentální verze, pracovní překlad	226
2. Škála sebeurčení	232
3. Otázky pro rozhovory.....	245
4. Abstrakt a klíčová slova.....	248